

FŐVÁROSI ÜGYEK.

A városi villamos részvényei.

Mai számunkban megírtuk, hogy a polgármesternek sikerült egy konzorciummal 68.150 darab városi villamos vasuti részvény megvétele dolgában megállapodásra jutnia. A pénzügyi és közlekedő bizottság tagjaiból alakított értekezlet ma nemcsak egyhangulag elfogadta a megállapodást, hanem valószággal ünnepelte Bárczy István polgármestert a nagy sikerért, a melyet a főváros érdekében elért.

Kétségtelen, hogy egy nagyváros fejlődésében a közuti közlekedés legelsőrendű tényező s azért minden nagyvárosnak az a törekvése, hogy a közérdek javára ő irányítsa a közlekedő politikát. Budapest a szerződések megkötésekor ennek a jogának biztosítását elmulasztotta. Ez a mulasztás fő okozója volt Budapest rendszertelen fejlődésének. És a város tehetetlen volt. Hiába állapította meg, hogy minő fejlődést kíván a közérdek, nem tudta biztosítani a fejlődésre szükséges kellekeket. Ez a magyarázata annak is, hogy a főváros egész közönsége követelte, hogy a város irányítsa a közlekedő politikát. Erre azonban a városnak nem volt módja, mert a szerződés nem adott rá jogot. Egy véletlen egy konzorcium kezébe juttatta a városi villamos vasut részvényeinek többségét s Bárczy István polgármester szerencsés kézzel ragadta meg az alkalmat. Megszerezte a részvényeket s ezzel ura lett a főváros egész közlekedő politikájának.

A legtöbb vállalkozást tisztán üzleti, pénzügyi szempontból lehet és kell megítélni, de a város közlekedő politikájához annyi más szociális, gazdasági, városrendezési érdek kapcsolódik, hogy ezt a vállalkozást kizárólag jövedelmezőségi szempontból még vitatni sem lehet. A főváros megbecsülhetetlen hasznot hajtott a közérdeknek, a mikor anyagi áldozat nélkül biztosította a közlekedő eszközöknek a közérdekének szolgálatába való állítását. A mai vásár ugyanis nem egyszerű részvényvétel, hanem a jövő irányítására való eszköz megszerzése. Alig lehet számokban kifejezni azt a nagy hasznot, a melyet a mai vásár a főváros jövője szempontjából jelent. Egyszerre ledőltek az akadályok, a melyek eddig a leg-sűrűbben lakott hetedik kerület számára lehetlenné tette a villamos vasut megépítését, megépül a Kossuth Lajos-utcai villamos, a mely az Erzsébet-hidon át közvetlenül köti össze a két városrészt lakott vidékét. De valamennyinél fontosabb, hogy döntő szava lesz a fővárosnak a földalatti vasut irányításában és végre komoly közlekedő eszközzé fogja tenni a földalattit. Megoldásra jut a munkásjegyek dolga és a villamos támogatója, segítő eszköze lesz a főváros nagy telek politikájának. Ezek a nagyérdekek, a jövő Budapest szép perspektívája lelkesítette ma az értekezlet tagjait, a mikor pártkülönség nélkül éljenzéssel és tapssal üdvözölték Bárczy István polgármestert.

A mai értekezleten Rényi Dezső tanácsos tett részletes előterjesztést. Kimerítően ismertette közlekedő mizériáinkat, a melyeken a város nem tud segíteni, mert a szerződés csak a felügyelet és ellenőrzés jogát adja meg, de a beavatkozását nem. A főváros három módon biztosíthatja beavatkozó jogát: városi kezelésben való építéssel, a szerződések revíziójával és a vasutak megváltásával. A város nem építheti, mert a főutakat a magánvállalatok már lefoglalták, a szerződés revízióját csak súlyos áldozatok árán hajthatnák végre, megváltási jogát pedig csak 1923-ban, illetőleg 1917-ben gyakorolhatná a város, de akkor is nagyon káros föltételekkel, osztalék-garanciával megterhellen. Azért választották a részvények vásárlásának módját. Tavaly megkísérelték a közuti vasutnál, de a tárgyalás nem vezetett eredményre, mert a város nem szerezhette meg a részvények többségét. Most azonban a Krausz és Bettelheim-cégtől ajánlatot kapott a város, hogy át-

adnak a fővárosnak 55.000 darab részvényt 420 koronájával s az idén kibocsátott részvényekből 13.150 darabot 413 korona árfolyamon, vagyis a 68.150 darabot 28.530.950 koronáért. Ehhez járul még kamat és adó címén 164.742 korona 29 fillér, vagyis összesen 28.695.692 korona 29 fillért kell fizetnie a városnak a részvényekért. A 68.150 darab részvényen a részvények többségét szerzi meg a város, mert a vállalatnak a most kibocsátott részvényekkel együtt 136.250 részvénye van. Megállapítja az előterjesztés, hogy pénzügyileg a tranzakció nem tulságosan kedvező, de a főváros nagyfontosságú közérdeke, hogy végre a főváros maga irányítsa közlekedő politikáját, megszüntesse a villamosvasuti bajokat, méltányosabban állapíthassa meg a tarifát, célszerűbben oszthassa be a vonalszakaszokat, biztosítsa a forgalom sima lebonyolítását, a menetrend pontos megtartását s elsősorban a munkásság részére olcsóbbá legyen a közlekedés. Ezek alapján azt a javaslatot tette a tanácsos, hogy a részvényeket vásárolják meg.

Lelkes éljenzés volt a válasz az előadásra. *Bródy Samu* kért fölvilágosítást arra, hogyan alakul majd 1917-ben a pénzügyi helyzet, ha a vasutat megváltják. *Bárczy István* polgármester elmondja, hogy a megváltás föltételei kedvezőlenek, mert az osztalékot a városnak továbbra is biztosítani kell, viszont a társaság egész tartalékját, a szentlőrinci és földalatti vasutat elviszi. De a megváltás is kedvezőbb föltételekkel alakulhat, ha a város mint főrészvényes irányíthatja. Az üzleti érdek mellett a közönség érdekét is szolgálni kívánja s pénzügyi jelentősége attól függ, hogy a város minő politikát akar folytatni. Konstatálja, hogy a vállalat állandóan fejlődik. 1908-ban 350.280 koronával, 1909-ben 675.124 koronával és 1910-ben 929.301 koronával volt nagyobb a bevétel, mint a megelőző évben. Elismeri, hogy nem jut a város aranybányához, de nem is az a célja, hanem hogy minden áldozathozatal nélkül befolyást nyer a közlekedő politikába. Ezt a célját pedig eléri. Kéri a javaslat támogatását.

Székely Ferenc helyesli az eljárást. Pénzügyileg is hasznosnak tartja, mert számítása szerint megváltáskor minden részvény 460 koronájába kerülne a városnak. A főváros mindig dotálhatja jó vonalakkal a vállalatot, sőt befolyást gyakorolhat a másik vállalat politikájára is. A főváros szociális, pénzügyi és közlekedő érdekének szempontjából nyugodt lélekkel ajánlja a javaslat elfogadását. *Kollár Lajos* is üdvözli javaslatáért a polgármestert. *Komlós Ágost* üklönböző összehasonlító adatok beszerzésére az értekezlet elhalasztását kívánja.

Vázsonyi Vilmos szerint, miután a város kiadott a kezéből minden jogot, a megváltás föltételei nagyon súlyosak s nincsen más mód a közlekedő politika irányítására, mintha a város megszerzi a részvények többségét. Ha megvolna a városi bank, kihasználhatnák a kedvezőbb konjunkturákat s évek során át gyűjthetnék a részvényeket. Így azonban lehetetlen. A közuti részvényeket azért nem vették át, mert a részvényeknek csak kis részét ajánlották föl s azért a koncesszió meghosszabbítását kívánták ellenértékül. A város pedig csak majoritási részvényes lehet. Nagyon fontosnak tartja a tranzakciót a város telekpolitikája érdekében is. Üdvözli a javaslatot s csak azt kívánja, hogy ne csak a részvények tulajdonában történjék változás, hanem megvalósítsák mindazt a szociális követelést, a melyet a magánvállalatokkal szemben támasztottak. *Bródy Samu* kijelentette, hogy a fölvilágosítások őt megnyugtatták. Még *Platthy György* jelentette ki, hogy örömmel üdvözli a polgármestert, hogy ilyen szerencsésen oldotta meg a kérdést s bizonyította, hogy ennél a dolognál a finaciális szempontok mellett más közérdeket is figyelembe kell venni.

Bárczy István polgármester megköszönte a bizalmat s bejelentette, hogy a pénzügyi bizottság pénteki ülésén elő fogják terjeszteni a megváltásra vonatkozó számításokat is.

Az értekezlet tagjai percekig éljeneztek még a polgármestert s az értekezlet véget ért.